
NOVELIZACJA USTAWY – PRZECIWDZIAŁANIE NADMIERNYM OPÓŹNIENIOM W TRANSAKCYJACH HANDLOWYCH

Wprowadzenie.

Dnia 1 stycznia 2020 r. w życie weszła nowelizacja ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, której zmieniono również tytuł. Obecnie obowiązująca ustawa to ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych.

Nowelizacja wprowadziła szereg zmian oraz nowych instytucji prawnych, które mają istotne znaczenie dla przedsiębiorców. Poniżej przedstawiam ogólną analizę tych zmian i nowości.

Nowa stawka odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych.

Od 1 stycznia 2020 r. stawka odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych wynosi 11,5%. Odsetki tego rodzaju ustalane są jako stopa referencyjna odsetek Narodowego Banku Polskiego powiększona o 10 punktów procentowych. Aktualizacja stawki odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych następować ma co pół roku i ogłaszana będzie obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości.

Nowe stawki zwrotów kosztów windykacji należności.

Wierzycielowi w momencie nabycia uprawnień do odsetek (a więc dzień po terminie płatności należności) przysługuje – jak dotychczas – prawo do żądania rekompensaty za koszty odzyskiwania należności. Zmianie uległy stawki tej rekompensaty.

Dotychczas bez względu na wartość należności rekompensata wynosiła równowartości kwoty 40 EUR. Po nowelizacji wprowadzono trzy progi kwotowe i różne stawki ww. rekompensaty.

Dla świadczenia do 5.000 zł jest to równowartość kwoty 40 EUR. Dla świadczenia powyżej 5.000 zł, ale mniejszego niż 50.000 zł jest to równowartość kwoty 70 EUR. Dla świadczenia powyżej 50.000 zł jest to równowartość kwoty 100 EUR.

Duży przedsiębiorca.

Ustawa różnicuje przedsiębiorców kategoryzując ich jako MŚP (mali i średni przedsiębiorcy oraz mikroprzedsiębiorcy) lub jako dużych przedsiębiorców. Do ustalenia przynależności do danej kategorii stosuje się definicje z rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.

Dużym przedsiębiorcą jest przedsiębiorstwo, które zatrudnia 250 lub więcej pracowników i którego roczny obrót jest większy niż 50.000.000 EUR lub roczna suma bilansowa jest większa niż 43.000.000 EUR. Obliczeń w tym zakresie dokonuje się na podstawie danych z ostatniego zatwierdzonego okresu obrotowego i dokonuje się ich w skali rocznej.

Przy ocenie czy dane przedsiębiorstwo jest przedsiębiorstwem dużym analizować należy również przedsiębiorstwa powiązane (co najmniej 25% udziału w kapitale) i partnerskie (większościowy pakiet udziałów, wpływ na wybór organów przedsiębiorstwa lub dominujący wpływ na przedsiębiorstwo). Oceny czy dane przedsiębiorstwo należy do przedsiębiorstw dużych lub MŚP dokonuje się na podstawie ksiąg rachunkowych, innych danych przedsiębiorstwa i skonsolidowanego sprawozdania finansowego dla wszystkich przedsiębiorstw partnerskich i powiązanych.

Obowiązek informowania o statusie dużego przedsiębiorcy.

Duży przedsiębiorca zobowiązany jest składać swoim kontrahentom oświadczenie o posiadaniu statusu dużego przedsiębiorcy w takiej samej formie w jakiej zawierana jest transakcja handlowa, najpóźniej w momencie jej zawarcia.

Za brak takiego oświadczenia lub oświadczenie niezgodne z prawą przewidziana jest kara grzywny.

Maksymalny termin zapłaty określony w umowie.

Podobnie jak przed nowelizacją maksymalny termin płatności określony w umowie to 60 dni. Strony mogą umówić się dłuższy termin płatności, o ile nie jest to rażąco nieuczciwe wobec wierzyciela.

Wydłużenie terminu płatności nie jest jednak możliwe w sytuacji, w której płatności na rzecz MŚP miałby dokonać duży przedsiębiorca.

Nieważność postanowień umownych.

Znowelizowana ustawa wskazuje wprost, że postanowienia umowy wyłączające lub ograniczające uprawnienia wierzyciela lub obowiązki dłużnika są nieważne, a w ich miejsce stosuje się przepisy ustawy.

Nie jest możliwe zrzeczenie się przez wierzyciela prawa do odsetek przy terminie zapłaty powyżej 30 dni (za okres pomiędzy 31 dniem a dniem płatności) ani wskazanie, że ustalona cena zawiera te odsetki.

Nieważne będą również postanowienia wydłużające termin płatności powyżej 60 dni, o ile takie wydłużenie jest rażąco nieuczciwe dla wierzyciela lub gdy takie wydłużenie następuje w przypadku płatności dużego przedsiębiorcy na rzecz MŚP.

Strony nie będą mogły umownie zrzec się ww. rekompensat za koszty odzyskiwania należności.

Obowiązek raportowania o stosowanych terminach płatności.

Podmioty będące podatkowymi grupami kapitałowymi lub podmioty, u których wartość przychodu w roku kapitałowym przekroczyła równowartość kwoty 50.000.000 EUR (art. 27b ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób prawych) zobowiązane zostały do corocznego składania sprawozdania o stosowanych przez nie terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

Za niezłożenie ww. sprawozdania przewidziana jest kara grzywny.

Postępowanie w sprawie nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych.

Nowelizacja wprowadza postępowanie w sprawie nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych. Organem prowadzącym postępowanie będzie Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Przez nadmierne opóźnianie się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych rozumie się sytuację, w której w okresie 3 kolejnych miesięcy suma wartości świadczeń pieniężnych niespełnionych i spełnionych po terminie wynosi co najmniej 2.000.000 zł.

W przypadku stwierdzenia w toku ww. postępowania nadmiernego opóźnienia na podmiot może być nałożona kara pieniężna obliczona zgodnie ze wzorem wskazanym w art. 13v.

Podsumowanie.

Nowelizacja ma zastosowanie do czynności prawnych, które miały miejsce po dniu jej wejścia w życie. Do umów zawartych przed dniem 1 stycznia 2020 r. stosuje się przepisy dotychczasowe.

W związku z nowelizacją konieczne jest przede wszystkim ustalenie statusu przedsiębiorcy. Jeżeli jest on przedsiębiorcom dużym konieczne będzie dostosowanie stosowanych przez niego wzorów umów i ogólnych warunków umów do nowelizacji. Pamiętać też należy o szeregu nowych obowiązków.

radca prawny Mateusz Data

Leszno, dnia 11 lutego 2020 r.